

Dubrovnško srečanje

19. in 20. marta sta se v Dubrovniku (Jugoslavija) sestala na dvodnevnem uradni obisk zunanja ministra Italije in Jugoslavije, Medici in Minič. To je bilo že drugo tovrstno srečanje zunanjih ministrov jadranskih sosedov, prvo takšno srečanje je bilo pred dvema letoma v Benetkah.

Če primerjamo beneško srečanje zunanjih ministrov s sedanjim srečanjem v Dubrovniku, lahko ugotovimo viden napredek pri vseh vprašanjih, o katerih sta se pogovarjala zunanja ministra.

Opazen pa je bil zlasti napredek, ki sta ga dosegla ministri glede vprašanja narodnostnih manjšin, ki žive ob mejah obeh držav, Italije in Jugoslavije.

V uradnem sporočilu, ki so ga skupno izdali ob koncu dubrovnškega srečanja, je tudi odstavek, ki govori o sožitju ob meji in o narodnostnih manjšinah. Ta del skupnega dokumenta pravi:

«Pri preučevanju razvoja sodelovanja med obmejnimi prebivalstvi, ki sta ga obe strani ocenili kot zelo koristno in že uspešno uresničeno na številnih področjih, sta ministri ugotovila, da je politika dobrega sosedstva, ki je bila odslej uresničena, že dala pozitiven prispevek k izboljšanju življenjskih pogojev ter gospodarskemu in družbenemu napredku obmejnega prebivalstva. Soglašala sta o

potrebi zagotovitve etničnim manjšinam, katerim obe vladi potrjujeta namen, da bi dali največjo zaščito, ustreznih pogojev za njihov najširši razvoj na kulturnem, družbenem in gospodarskem področju».

Poročilo je v tem smislu nedvoumno: jasno in glasno govori o globalni zaščiti narodne manjšine, konkretno nas Slovencev v Italiji, kar tudi že sami zahtevamo celo vrsto let. Če sta torej pred dvema letoma v Benetkah zunanja ministra Italije in Jugoslavije v uradnem sporočilu bolj načelno spregovorila o narodnostnih manjšinah in njihovi zaščiti, sta toplot tudi uradno spregovorila o globalni zaščiti.

Globalna zaščita pa, po domače povedano, pomeni zaresno izvajanje zaščite, konkretno naše manjšine, prav na vseh področjih od jezikovnega, šolskega pa tja do gospodarskega.

Videti je torej, da tudi naša vlada glede nas, Slovencev, vsaj uradno pristaja nanjo, to pa vsekar pomeni, da se je tudi v Rimu spremenilo le malce na bolje, kar zadeva naše, slovenske probleme v Italiji. Vendar pa iz prakse vemo, da je od besed, deklaracij, sporočil in izjav pa do njihovega izvajanja precej daleč, toda vse to nam daje upanje, da so v tem smislu v Dubrovniku le storili korak naprej, zlasti kar zadeva nas, Slovence.

Raziskave o jezikovnih skupnostih v deželi Furlaniji - Julijski krajini

V naši deželi navzočnost štirih jezikovnih skupnosti - Pet komunov iz Beneške Slovenije ni odgovorilo na vprašalnik - Podatki niso uradni

Študijska skupina «Alpina» iz Bellinzone v Švici je pred kratkim objavila zanimivo statistično raziskavo o jezikovnih skupinah v deželi Furlaniji-Julijski krajini. Pri tem je morda najbolj zanimivo, da so se raziskovalci obrnili naravnost na občine v naši deželi, da bi tako čim bolj avtentično in neposredno dobili podatke o etničnem, oziroma jezikovnem stanju v naši deželi.

Sicer pa so, kot so zapisali v uvodu, hoteli v tej študiji analizirati, s čisto statističnega stališča, jezikovno sestavo v naši deželi.

Našo študijo lahko smatramo, so zapisali avtorji v uvodu, kot prispevek k poglobitvi spoznanj za izdelavo podrobnega idiomatičnega zemljevida Evrope, ki je bil objavljen v klasičnem delu «Narodi in jeziki v Evropi» izpod peresa prof. Guya Hérauda s pravne fakultete v Strasbourgu. Omenjena knjiga je izšla tudi v italijanščini 1966. leta pri založniku Ferro v Milanu.

Lingvistični zemljevid profesorja Hérauda beleži v naši deželi navzočnost štirih jezikov: italijanskega, ladinsko-furlanskega, slovenskega in nemškega jezika. Besedilo navaja kakih 400.000 pripadnikov ladinsko-furlanske, jezikovne skupine, 125.000 pripadnikov slovenske jezikovne skupine (53.000 v tržaški pokrajini, 20.000 v goriški pokrajini in 42.000 v videmski pokrajini).

Zaradi pomanjkanja uradnih podatkov o materinem jeziku na območju naše dežele (kot je znano, so v tem smislu uradno povprašali o materinem jeziku samo prebivalce tržaške pokrajine) ji bilo najbolj oportuno, vsaj tako nam pra-

vorilo 41, naštel pa so 474 Slovencev.

Videmska Slavija pa šteje deset občin, od katerih jih je sedem odgovorilo na vprašalnik, tri občine pa ne, te pa so Tipana, Brdo in Srednje. Tako so dobili na tem območju 5344 Slovencev, vendar računajo, da je z omenjenimi občinami, ki niso odgovorile na vprašalnik, na tem območju 8848 Slovencev, 4239 Italijanov in 1701 Furlanov.

Po dobljenih podatkih so torej raziskovalci ugotovili, da biva v videmski pokrajini vsega skupaj 521.335 prebivalcev, od katerih jih govori italijansko 116.701, furlansko 387.955, slovensko 13.157 in nemško 3522.

V odstotkih pa je razmerje naslednje: 22,3% je Italijanov, 74,5% je Furlanov, 2,5% Slovencev in 0,7 Nemcev.

In za konec pogledimo še podatke po posameznih občinah, ki so odgovorile na vprašalnik.

V Kanalski dolini so v občini Trbiž našeli 1739 Slovencev, v Naborjetu 119 in Kluzah 14.

Občine v zgornjem videmskem območju pa kažejo naslednjo podobo: Reana del Rojale 25 Slovencev, Neme 310, Fojda 422, Tavorjana 276, Povoletto 8, Remanzacco 40, Premariacco 132 in Čedad 100.

Tudi na spodnjem videmskem območju žive Slovenci v nekaterih občinah. Tako so jih v Manzanu našeli 280,

Santa Maria la Longa 4, San Giovanni di Natisone 128, Corno di Rosazzo 50 in v Palmanovi 12.

Videmska Slavija pa kaže, kot smo že omenili, večino slovenskega prebivalstva. V Dreki so našeli 450 Slovencev, v Klodiču 780, v Sentleartu 452, v Šperu ob Nadiži 466, v Podbonescu 444 v Sovodnjah 1158 in v Reziji 1954 Slovencev.

Navedene raziskave so torej pokazale razmeroma avtentično podobo jezikovnega zemljevida naše pokrajine, žal pa, kot smo že omenili, vrsta občin ni odgovorila na vprašalnik, med temi občinami pa jih je kar precej takšnih, kjer bivajo naši ljudje. In končno, anketa zagotovo ni upoštevala tudi številnih beneškoslovenskih izseljencev, ki delajo v tujini, pri čemer bi se jezikovni zemljevid, kar zadeva slovenščino, vsekakor še bolj obrnil v prid naši jezikovni skupnosti.

Pri vsem tem pa naj ob koncu še zabeležimo, da je dokaj žalostno dejstvo, ker raziskovalci nimajo nobenih uradnih podatkov na voljo za svoje raziskave in se so morali za prejete podatke pobrigati sami. Zato jim moramo dati vse potrebno priznanje, saj so nepristransko in objektivno, na podlagi čisto suhih statističnih podatkov samo potrdili obstoj naše narodnostne skupnosti v videmski pokrajini, ki pa je, žal, do danes uradno še ne priznavajo.

NAČRTI ZA LETOSNJE LETO

KMETIJSTVO V HRIBOVITIH PREDELIH

Zakaj so pri nas zapuščeni vsi pašniki - Lahko bi redili tudi več živine

Med načrti za razvoj v naši deželi sta dve poglaviti smeri tega razvoja. Prva smer zadeva tako imenovano infrastrukturo, to je gradnjo cest, vodovodov, urejanje hudournikov in sploh drugih javnih objektov, druga smer pa zadeva kmetijstvo, oziroma konkretno modernizacijo in razvoj zadrug in zasebnih kmetijcev, medtem ko bi naj bilo posebej za naše, gorsko območje, vsa pomoč namenjena razvoju živinoreje, s tem pa seveda tudi izboljšanje pašnikov in drugih pogojev za uspešno živinorejo.

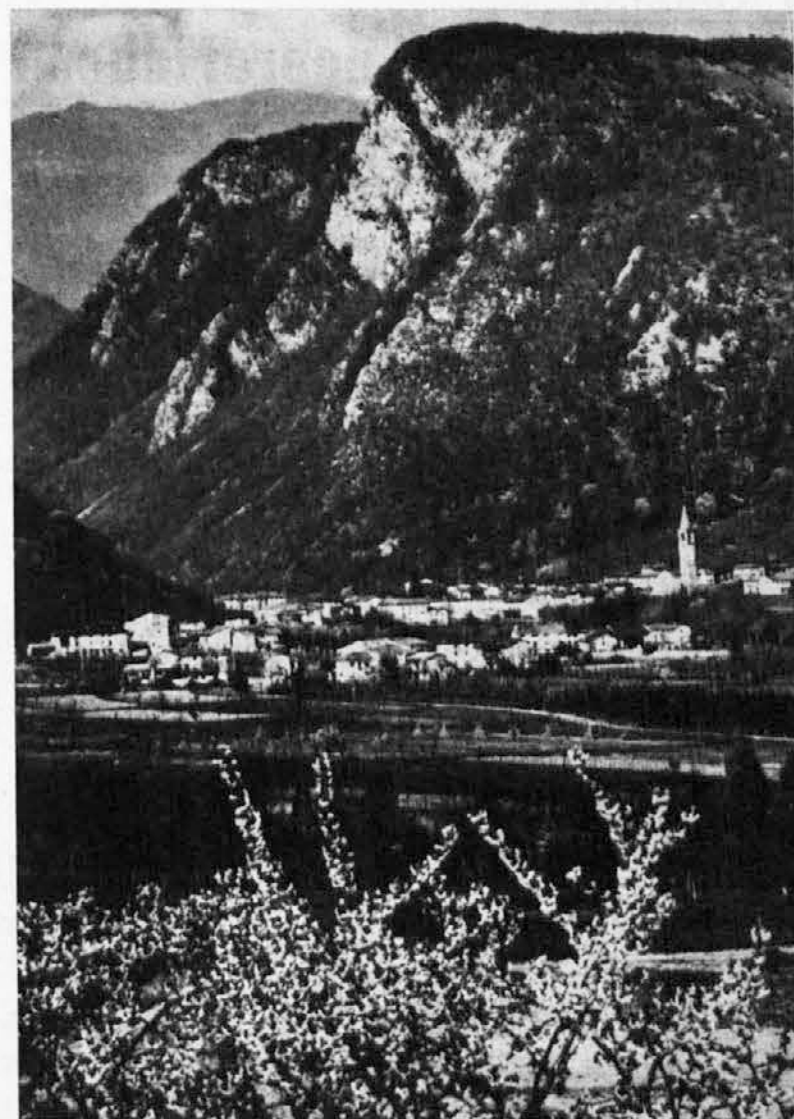
Vendar so načrti in obljube eno, dejstva in stvarnost pa čisto nekaj drugega. Če v deželni dokumentih o tej tematiki lahko beremo, da bi bilo treba izboljšati in pospeševati zlasti živinorejo na našem območju, je to sicer vse lepo in prav. Vendar je sleherni takšna akcija čisto brez haska, če za-

njo ni denarja in potrebne deželne ali državne pomoči. Eno je namreč, da so prav na območju Beneške Slovenije nedvomno velike možnosti za uspešno živinorejo, ki naj bi dajala na eni strani sir, mleko in mlečne izdelke, na drugi strani pa ustrezno meso. Če tu ne bo ustrezne pomoči in vzpodbude, potem bo stanje pri nas takšno ostalo, kot zdaj je. Kajti pri nas so vsi pašniki zapuščeni. Nihče v polletnem času ne goni živine v «planine», kjer bi lahko popasla dobro in kvalitetno gorsko travo. Pa tudi seno žeti pri nas ne kosijo nihče več. Razlogov za to je več; zlasti pa dejstvo, da je s takšnih območij travo, oziroma seno težko spravljati domov. In tu se ponuja rešitev že sama po sebi: te trave naj bi popasla živina. Toda tudi živine je pre malo in tako se pri nas vse vrtilo v začaranem krogu.

Obljube in načrti so torej eno, stvarnost pa drugo. Če ne bo tudi na tem področju uspešne in zadovoljive denarne in druge zootehniške pomoči, potem bodo naši pašniki ostali prazni in nekoristni kot doslej, seno bo ostajalo po senožetih in od vsega ne bo imel nihče koristi.

IVA in javna dela

Z uvedbo davka na dodatno vrednost IVA so se podražila tudi javna dela. Da pa ne bi prišlo na tem področju do zastaja, je deželna administracija sklenila priti na pomoč izvajalcem javnih del s posebnimi prispevki. Ti prispevki znašajo 7 odstotkov dodatnih izdatkov zaradi novega davka. Do leta 1992 bo dežela v ta namen prispevala letno 200 milijonov lir.

TORLAN v pomladanskem cvetju

Iz slovenske vasi Vile nad Fojdo so se izselili že vsi prebivalci

Vaški praznik sv. Marjete letos organizirali Furlani

Bilo je toplo pomladansko popoldne, ko smo se vzpenjali proti Vilam v jezikovno mešanem komunu fojdskega področja. Neskončno dolga vrsta avtomobilov raznih registracij se je vila po strmih pobočju v to vasico, ki je nekdanj bila, a je danes ni več. Ni je več, njeni prebivalci so se vsi izselili v bližnje kraje po Furlaniji ali pa emigrirali v inozemstvo.

V to slovensko vas, ki je nekdanj bila in je danes ni več, nas je pritegnil vaški praznik sv. Marjete, na kar so nas opozorili razni lepaki in oznanila po časopisih. Dobro smo vedeli, da ta vasica, ki je pred dvajsetimi leti štela še več kot sto ljudi, živi v agoniji, kajti ljudje so se začeli masovno izseljevati in pred nekaj leti jih je bilo samo še kakih deset. Šli smo tja iz radovednosti, kakšna sagra naj bi to bila. Kmalu smo bili presenečeni.

Videli smo dosti lepo vzdrževanih hišic, a govorica je bila skoraj izključno furlanska. Ko smo se zapletli v pogovor z nekaterimi domačini, ki so prišli na vaški praznik, so nam povedali, da so prodali svoje domačije tujcem, Furlanom in tudi Italijanom, ki so hiše preuredili v «weekend», kamor hodijo na nedeljski odih. Vile zažive torej le ob nedeljah in praznikih.

Ko je napačila ura «večernic», so šli nekateri domačini k zvoniku, da bi zopet slišali glas domačega zvona. A joj, zvonik se je začel majati in klenkanje je mora-

lo prenehati, ker je pretela nevarnost, da se razsuje, kakor so se razsule njihove domačijice.

Seveda je bil tudi ples z orkestrom. Kdo je to organiziral? Tujci, ki so v «weekend» preuredili vas in povabili svoje prijatelje. Ne vemo kaj so čutili nekdanji prebivalci Vil v svojih srcih, ko so videli svojo vas zopet tako veselo. Prav gotovo so se spomnili, kako je bilo nekdanj tu prijetno, saj so imeli celo svojo zadrugo. Danes seveda živijo bolje: poleg kmetijice na ravnem se morejo zaposliti tudi v kakšni tovarni na čedadskem industrijskem področju, njihovi otroci imajo pri «rokah» vse šole, manj truda za vsakdanji kruh.

Sagra sv. Marjete je pritegnila marsikoga v domači kraj. Srečali so se z domačini in vsak je imel marsikaj povedati o novem življenju.

Vas Vile so postale, lahko bi rekli, le nekaka ro-

marska pot, kjer se zberejo domačini, če niso preveč oddaljeni, enkrat na leto, in to za sagro vaške patrone in tudi ta kima z glavo, ker se majo zvonik.

Ob zaključku naj dodamo še to, da je vas Vile zelo trpela med to zadnjo svetovno vojno. Fojdo, sedež komun, so Nemci in nacifašisti skoraj do tal požgali in ljudje so se rešili v zatočiščih v hribovskih krajih. V vasi Vile, so na primer s svojo znano okrutnostjo, zažgali hišo, v kateri so bili štirje domačini in dvajset partizanov. Dosti ljudi so odpeljali v koncentracijska taborišča, od koder se mnogi niso nikdar več povrnili. Danes je tam spominska plošča, a ljudi ni več, vas je izumrla, morda prihaja sem kakšen, ki se veseli, da je za neznan cen odkupil zemljišče in hišo, kjer more uživati blažen mir. ki ga v resnici ne more naiti.

Še prenekateri vasi ali za-

selki so v Beneški Sloveniji, ki štejejo le par prebivalcev. Kaj moremo reči? Zgodilo se je to, kar smo predvidevali že pred leti, da bodo naše vasi začele prerasčati koprive in grmičevje, če jih ne bodo pokupili tujci in jih preuredili v «weekend» naselja. Vas Vile leže namreč na zelo posrečeni točki, od koder se nudi prekrasen pogled na vso Furlanijo in torej privlačna vasa prav za ljudi, ki so željni nedeljskega oddiha. In tako so Vile postale danes furlansko naselje, ki oživi koncem tedna.

DESET MILIJONOV LIR ZA JAVNO RAZSVETLJAVO

Komunski konsil, ki se je sestal za izredno zasedanje in je obravnaval kar 11 točk dnevnega reda, je sprejel tudi načrt za napeljavo javne razsvetljave v Fojdi. Ta dela bodo stala deset milijonov lir.

IZ NADISKE DOLINE

V Čedadu bodo ustanovili turistični urad

Čedad je sicer majhno, a tako zanimivo mesto, da ga iz leta v leto obiskuje vedno več turistov, zgodovinarjev, arheologov, umetnikov in drugih in zato so sklenili, da bodo odprli turistični urad. Tu bo zaposlenih več turističnih delavcev, ki bodo dajali informacije in vodili skupine po langobardskem mestecu. Ti vodilci bodo morali obvladati več jezikov, saj prihajajo semkaj izletniki iz vsega sveta. Upajmo, da ne bodo pozabili na slovenski jezik, saj je Čedad obmejno mesto in so predvsem Slovenci, ki prihajajo v največjih skupinah. Za ustanovitev tega urada bo dežela dala svoj prispevek.

ŠPORTNO IGRISČE ZA TENIS V ŠPETRU

Kulturno društvo iz Špetra bo poskrbelo, da bo Nadiška dolina dobila kar dva igrišča za tenis. Deželni odbornik Giacomo Romano je namreč prav te dni sporočil predsedniku društva, da bo dežela prispevala za gradnjo štiri milijone lir. Ta novica je zelo razveselila mlade ljubitelje tega športa.

PODBONESEC

DEMOGRAFSKO GIBANJE

Meseca februarja so se v podboneškem komunu rodili trije otroci, umrla je ena oseba, v komun sta se priselila dva, izselilo pa se jih je sedem. Dne 28. februarja je tako komun štel 2209 prebivalcev.

SMRTNA KOSA

K. zadnjemu počitku smo spremili 87-letnega Romana Bencharina iz Brišč, ki je umrl po dolgi in težki bolezni.

IZ IDRIJSKE DOLINE

Gozdni požari

Zaradi velike suše in neprevidnosti nedeljskih izletnikov je prišlo zopet do gozdnih požarov, tokrat v Čeli. Ogenj je zajel na srečo le nizko drevje in grmičevje. Na pomoč so poklicali gasilce iz Vidma. Do ognja je prišlo tudi v Tavorjani. Plamene so tu zadušili lokalni nogometaši še predno so prišli na lice mesta gasilci in tako pre-

prečili škodo, ki bi lahko bila velikanska, kajti v bližini je velik gozd.

V PRAPOTNEM ZAPRTA SOLA ZARADI BOLEZNI

V Prapotnem so morali za nekaj dni zapreti osnovno šolo, ker so številni šolarji dobili vnetje oči (conjunctivite). Ta nalezljiva bolezen se je pojavila v lažji obliki, a so morali vse šolske prostore dizinfektirati.

SOVODNJE: Ermenegilda Gus, stara 63 let, je nerodno padla, ko je krmila živino v hlevu. Pri padcu si je zlomila desno roko in zato se bo morala zdraviti mesec dni.

TAVORJANA: Tudi 62-letna Ida Calcaterra iz zaselka Lavrini je morala v špitalu. Ko se je peljala z bici-

klom, je zgubila ravnovesje in z vso težo priletela ob asfalt. Pri padcu si je hudo poškodovala glavo in druge dele telesa.

PODBONESEC: 45-letna Irene Birtig iz Mečane se je poparila po nogah z vrelo kavo. Dobila je opekline druge in tretje stopnje in se bo morala zdraviti en mesec.

AHTEN

Cesta Malina - Subid - Prosnid izredno slaba

Po njej je prepovedano voziti s kamioni in avtobusi

Ze večkrat smo pisali, kako slaba je cesta, ki vodi iz Maline v Subid in potem naprej v Prosnid. Nikogar ni to skrbelo, čeprav so bili o tem težkem stanju obveščeni pristojni organi, sedaj je pa prišlo do hujšega: utrgal se je zemeljski plaz in močno poškodoval tudi oporni zid blizu vasi Malina. Te

dni so prišli na lice mesta tehniki in ugotovili, da je cesta zares nevarna in zato je ahtenski župan dal odlok, da je prepovedano voziti z vozili, ki tehtajo več kot pet ton, ker bi se cesta lahko na marsikaterem kraju udrla.

Ljudje teh vasi so sedaj v velikih težavah, saj ne morejo z avtobusom v dolino in zato se nekateri čutijo takorekoč odrezani od sveta.

ZMANJSALI VOJAŠKE SLUŽNOSTI

V kratkem bo vas Rekluz v ahtenskem komunu osvo-bojena, vsaj delno, težkega bremena vojaških služnosti. Deželne oblasti so namreč prav te dni sporočile na komun, da je bila prošnja za omilitev vojaških služnosti uslišana in je potreben samo še uradni dekret.

Domači prebivalci lahko sodaj vložijo prošnje preko komun za gradnjo novih hiš in drugih objektov, na podlagi katerih bodo vojaške oblasti izdajale potrebne dovoljenja.

ODSLEJ SMETI NA SME-TISČA

Komunska administracija je s posebnimi letaki opozorila prebivalstvo, da morajo odslej odlagati smeti na določen prostor, od koder jih bodo potem redno odvažali na kraj, ki ne bo ogrožal okolja. Sedaj so namreč ljudje metali odpadke kar v vodo ali pa na cesto, kar seveda ni bilo v okras Ahtna in njenih nižinskih vasi.

Ahtenski komun se name-rava sedaj povezati z okoli-

TAVORJANA

Tri smrti zaradi neprevidnosti

Silverio Jacuzzi iz Montine zgoraj - Luigi Jacuzzi se je ustrelil - Ernesta Borgnolo iz Drejana zmrznila

V štirinajstih dnevih so tragično, iz neprevidnosti, premislili kar trije naši občani.

Silverio Jacuzzi, star 39 let, doma iz Montine, je našel smrt v plamenih, njegova sestrična Amabile Pasini in njena dva otroka pa so ostali brez strehe. Jacuzzi je zaspal s prižgano cigareto in zažgal posteljo. Vse to je počasi tlelo in se je zadušil v dimu. Nato so se razvili plameni in oblizali vso izbo. Ogenj je zagledala ponoči neka soseda in takoj pričela klicati na pomoč, a bilo je že prepozno. Ostali so le zidovi, kajti le malo so mogli rešiti.

Sprva sploh niso vedeli, da je v goreči izbi Jacuzzi, kajti živel je sam zase in tisto noč prišel pozno domov. Ko so po dveh urah zadušili ogenj, so našli na pogorišču zoglenelega moža.

Tudi Luigi Jacuzzi je tragično končal svoje življenje. Fant, star 23 let, po poklicu zidar, je imel veliko veselje do pušk in zato si jo je na-

redil sam iz starih delov. Ko jo je preizkušal, ga je krogla zadela naravnost v prsa. V zelo kritičnem stanju so ga takoj prepeljali v čedadski špitalu, od tu pa v Videm, kjer je pa na žalost čez teden dni podlegel poškodbam.

Rajniki Luigi je bil zelo priljubljen po vsej okolici, ker je bil vedrega značaja in deloven fant, zato je njegova tragična smrt še toliko bolj prizadela vse, ki so ga poznali.

Pretekli teden je bilo po naših bregih zelo toplo in zato je lepo vreme zvalilo ljudi k poljskemu delu in na senožejeti, a noči so bile zelo hladne, kar je bilo usodno za 62letno Ernesto Borgnolo por. Specogna iz Drejana. Ko se je vračala z dela, ji je spodrsnilo na mokri cesti in padla pod rob ceste. Tam je ostala vso noč brez pomoči, ker je cesta samotna. Zdravnik je ugotovil, da je uboga žena zmrznila in da je tam ležala mrtva 17 ur.

IZ TERSKE DOLINE

STARCEK IZ BREGA OBUPAL NAD ŽIVLJENJEM

Ves naš komun je globoko pretresla žalostna novica, da je 78 letni Querino Martinelli iz Brega (Pers) obupal nad življenjem. Nekaj jutra so v njegovi sobi našli listek, na katerem j bilo napisano «Cletes - Querino». Sprva njegovi domači niso vedeli, kaj naj bi to pomenilo, a ker ga ni bilo cel dan domov, so šli v kraj Cletes in ga našli mrtvega v 35 metrov globokem prepadu. Starček se že dlje časa ni počutil dobro, a nihče ni mislil, da bo zaradi tega obupal in si sam vzel življenje.

UMRL JE PIETRO TOMASINO IZ NJIVICE

Dne 13. marca smo pokopali 85-letnega Petra Tomasina iz Njivice. Rajniki, ki je vse svoje življenje posvetil le delu, je bil zelo priljubljen po vsem komunu in zato ga je k zadnjemu počitku spremlila velika množica ljudi, ne samo iz Njivice, ampak iz vse okolice.

Težko prizadeti družini izrekamo naše globoko sožalje.

Naši dragi rajniki

IZ KOMUNA BRDO: 78-letni Querino Martinelli iz Brega, 85-letni Pietro Tomasino iz Njivice.

IZ KOMUNA NEME: 70-letni Pietro Bernardis.

IZ KOMUNA TIPANA: 68-letni Isidiro Slobbe.

IZ KOMUNA FOJDA: 75-letna Elena Bortolutti por. Braidotti.

IZ KOMUNA PODBONESEC: 87-letni Romano Bencharin iz Brišč.

IZ KOMUNA SV. LERNART: 58-letna Pierina Vogrig por. Cernoia, 77-letna Giuseppina Loszach vd. Zamolo.

IZ KOMUNA SV. PETER: 65-letni Eugenio Cernoia.

Vsam sorodnikom naših nepozabnih rajnikih izrekamo naše globoke sožalje.

Sprehod skozi slovensko književnost

JANKO GLAZER

Prav te dni, natanko 21. marca, je slavil svojo osemdesetletnico slovenski pesnik Janko Glazer, ki se je rodil v Rušah. Končal je gimnazijo v Mariboru, nato pa študiral germanistiko in slavistiko v Gradcu, na Dunaju, v Zagrebu in Ljubljani. Služboval je za mariborski gimnazij in nato postal direktor mariborske študijske knjižnice vse do svoje upokojitve. Med prvo svetovno vojno je bil vojak, med drugo pa pregnanec v Srbiji.

Glazer je pesnikoval že kot nižješolec; v četrtem razredu gimnazije mu je Ljubljanski zvon 1909 leta priobčil prvo pesem; poslej je svoje pesmi objavljaj največ v tej reviji. Sadove svoje pesniške žetve je zbral v pesniških zbirkah Pohorske poti (1919), Čas-kovač (1929) in Ob jesenskem ekvinokciju (1946).

V prvi zbirki se je Glazer razodel kot samostojen pesnik narave in štajerske zemlje, zlasti Pohorja ter kot pesnik lirskih občutij, iz druge zbirke zveni zrelo moška pesem o spoznanju življenjskih nesoglasij, v tretji zbirki pa se nam pesnik predstavlja kot umirjen življenjski filozof.

Za pesnikovo šestdesetletnico je mariborska založba Obzorja izdala izbor njegovih najtehtnejših pesmi z naslovom Pesmi in napis (1953), ki mu je napisal spremno besedo Jaro Dolar. Pod izmišljenim imenom Dizma je Glazer obja-

vjal tudi duhovito priroste nove epigrame.

Glazerjevo kulturno delo je mnogostransko. Mnogo je pisal o kulturni in literarni zgodovini Maribora in obmejnega območja slovenske zemlje. Izbral in uredil je antologijo Slovenska narodna lirika (1920) in antologijo slovenske ljubezenske lirike z naslovom Jaz in ti (1952). Oskrbel in temeljito je pojasnil Izbrane pesmi Otona Župančiča v zbirki Klasje (1948), priredil izbor Župančičevih pesmi, ki so izšle v miniaturi izdaji (1950) ter uredil in komentiral za Slovensko akademijo znanosti in umetnosti Župančičeve prevode Prešernovih nemških pesmi

(1950). Prevedel je Prešernove nemške sonete in več Goethejevih pesmi. Sourejal je mariborsko revijo Nova obzorja ter pisal vanjo strokovna poročila in ocene.

Glazerjevo pesniško delo izhaja iz tradicij slovenske moderne, vsebuje izvirne, impresionistično podane razpoloženske slike in pesniška razmišljanja o življenju ter izpoveduje tiho bolečino zaradi neurejenega sveta; pesnik se zaveda svojega delavskega rodu (Mi smo delavci, steklarji) in izraža željo po socialno urejeni družbi. Njegova pesem je oblikovno preprosta, jasna in pogosto pristen izraz pesniških doživetij.

Poziv komiteja za furlansko univerzo

Komite za furlansko univerzo je poslal deželnim oblastem, županom in sekretarjem strank poziv za ustanovitev furlanske univerze.

Dokument poudarja, da je vlada pripravljena razrešiti nekatere probleme italijanskih univerz in v tem smislu predložila tudi osnutek novega zakona o reformi univerze.

V tem smislu poziv poudarja, da v Furlaniji obstajajo vsi pogoji za ustanovitev samostojne univerze, saj se je številno študentov povečalo, to pa vsekakor terja raz-

širitev predmetov in smeri, ki naj bi jih poučevali na furlanski univerzi v Vidmu. In končno poziv navaja tudi uradno in objavljeno mnenje padovanske univerze, ki meni, da bi v Vidmu lahko delovala samostojna furlanska univerza.

Izlet po naših krajih

Pred kratkim je v Ljubljani izšla posebna turistična izdaja revije «Karavana 73», v katerem je vrsta napotkov, reportaž in navodil za slovenske turiste. Med listanjem omenje številke, ki je precej obsežna, tiskana v več barvah in bogato ilustrirana, smo našli tudi na daljši zapis pod naslovom Od Trbiža do Kobarida, kjer je popisana kulturna, zgodovinska in turistična pot po naših krajih od Kanalske doline, preko Rezije, Furlanske ravnine, čez Črnejo v Čedad in od tam v Landarsko jamo pa tje do Kobarida. Pisanje je zelo zanimivo in izčrpno, namenjeno slovenskim turistom in tudi bogato ilustrirano s podobami naših krajev.

Za dobro voljo

«Zmotila si se, ko si rekla, da se doktor Sraka ne zmeni za me. Včeraj mi je rekel, da bi me iz ljubezni najraje kar pojedel».

«Cestitam! Meni je zadnjič zaupal, da je njegova najljubša gosja pečenka!» odvrne nevoščljiva znanca.

Vas je čepela na položnem pobočju ob reki, obrnjena proti soncu. Slive, s korci krite hiše, stisnjene v široko kopicu; od daleč so delale vtis utrjenega mesteca. Obkrožali so jo sadovnjaki in njive, ki so se raztezali prav do vode in še v breg do prvih melin in skal. Više v hribu je bil svet gol in pust brez grmovja in trave. Le visoko nad skalami, ki so visele, kakor da se bodo zdaj pa zdaj zrušile v dolino, so se raztezale senožeti in gozdovi.

Prednja stena župnišča, ki je stalo poleg cerkve sredi vasi, je bila do vrha prepletena z divjo trto. Jesen jo je čudovito pobarvala; rdeče, ki si je rahlo prelivalo na zeleno. Čedermac je pozvonil, z dvorišča se je oglasil pasji lajež in drobne stopinje. Skozi špranjo vrat je pogledal obraz živahnega dekletca, ki se je v trenutku ves razžarel in nasmehnil.

Ali so gospod doma? Da, prečastiti. Naj vstopijo. Marš, Kastor! Zakaj tako lajšaš? Pes je obvohal prišleca in mahal z repom. Župnik je hodil ob zidu sem in tja in bral brevir. Ustavil se je, porinil naočnike na čelo i nazstrmel brevir. Ustavil se je, porinil naočnike na čelo in zastrmel strtimi rokami stopil naproti. Prijatelj sta se objela.

«Kaj vidim! Kaj vidim! Pa nič nisi sporočil. Nič nisi pisal».

«Kaj bi! V glavo mi kane, pa pridem. Ali je kaj narobe?».

«Nič, nič», je hitel Sever zadovoljen in dobre volje. «Prav nasprotno. Saj sem te čakal. Saj bi bil jaz prišel k tebi, a sem se bal».

«Tako hudi pa nismo. Ljudi še ne žremo».

«Malo manj, malo manj».

Pismi emigrantskih organizacij predsedniku deželnega odbora in deželnim svetovalcem

Emigrantske organizacije, med njimi tudi Združenje emigrantov iz Beneške Slovenije, so na skupni seji, ki je bila v Vidmu dne 16. marca, odposlale predsedniku deželne skupščine, predsedniku deželne konzulte za emigracijo ter vsem deželnim poslancem in odgovornim za politične in sindikalne organizacije pismi, ki ju tu spodaj objavljamo v originalu.

V pismih odločno terjajo od deželnih organov, naj posvetijo vso pozornost in prizadevanja za materialno pomoč emigrantom, ki se bodo vrnili domov za prihodnje deželne volitve, tako kot to dopušča in omogoča zakonodaja.

Signor Presidente,

i sottoscritti - rappresentanti delle organizzazioni ALEF, Ass. emigrati sloveni ERAPLE e Pal Friül - in vista della ormai prossima consultazione elettorale per il rinnovo del Consiglio regionale del Friuli-Venezia Giulia, hanno esaminato il problema relativo alla partecipazione dei lavoratori emigrati a questo fondamentale momento della vita democratica.

A questo proposito sottolineano però le difficoltà di ordine pratico ed economico che di fatto rendono difficile ed oneroso ai lavoratori emigrati l'esercizio del diritto di voto. Si ritiene pertanto, come del resto è stato fatto presente in passato, che la Regione debba intervenire con un adeguato provvedimento per venire incontro almeno in parte alle spese che gli emigrati dovranno sostenere. In questo senso essi ricordano che era già stato assunto un impegno di massima da parte dei responsabili regionali in occasione del dibattito per l'approvazione della legge regionale n. 24/70.

I sottoscritti pertanto sollecitano la Giunta ed il Consiglio regionali a mettere in atto, con la sollecitudine che i tempi ormai ri chiedono, gli strumenti necessari per corrispondere a questa precisa e sentita esigenza di tutti i lavoratori emigrati. Con la certezza che la presente sarà tenuta nella dovuta considerazione e che ad essa sarà dato un seguito positivo

nel senso auspicato, ringraziano e salutano distintamente.

Per l'ALEF: Giorgio Conti; per l'ERAPLE: Gino Dassi; per l'Ass. emigrati sloveni: Ado Cont; per la Pal Friül: geom. Santo Perello.

«I responsabili delle organizzazioni dei lavoratori emigrati - ALEF, Ass. emigrati sloveni, ERAPLE e Pal Friül - si sono incontrati oggi a Udine per esaminare i gravi problemi di ordine pratico ed economico che si pongono agli emigrati che intendono rientrare in occasione della prossima consultazione elettorale regionale.

A questo proposito, ricordando anche precedenti sollecitazioni fatte in tal senso e l'impegno di massima assunto dall'Assessore Stopper in occasione del dibattito a-vutosi in Consiglio regionale

per l'approvazione della legge n. 24/70, essi hanno indirizzato una lettera al Presidente della Giunta regionale on.le Berzanti, al Presidente del Consiglio regionale prof. Ribezzi ed al Presidente della Consulta regionale della emigrazione Assessore Stopper, per sollecitare la Regione ad assumere con urgenza, data la ristrettezza dei tempi ormai a disposizione, un provvedimento legislativo per venire incontro almeno in parte ai gravosi oneri che gli emigranti debbono sopportare per realizzare un loro fondamentale diritto di partecipazione alla vita democratica regionale, qual'è quello dell'esercizio del voto.

Su questo importante problema le associazioni promotrici sollecitano l'impegno dei consiglieri regionali e dei responsabili delle organizzazioni sindacali e politiche della regione».

ZA NAŠE DELO

Kaj bomo delali meseca aprila

NA POLJU so ta mesec glavna opravila: sajenje krompirja, setev krmske pese, koruze, fižola, detelje itd. Sajenje in setev v vrste ima zlasti to veliko prednost, da nam rastlin pozneje ni treba okopavati in osipati na roko, temveč to opravimo z okopalnikom in osipalnikom. To je popolnejše in cenejše in nam pomaga do boljših in obilnejših pridelkov.

NA TRAVNIKU končamo čiščenje, trebljenje, gnojenje in branje. Če tam sejemo, sejemo samo dobre trave, a tudi malo detelje vmes ne škoduje. Dobro seme da dobro krmo in dobra krma da dobro živino.

V VINOGRADU ni posebne dela. Ko začne trta brsteti, bi moralo biti tam že vse opravljeno.

V SADOVNJAKU je razen cepljenja malo dela. Ta mesec nastopi škodljivi cvetoč, proti koncu aprila pa majski hrošč. Ta škodljivca zatiramo s pobiranjem, pri čemer nam dosti pomagajo ptiči. Zaradi tega je priporočljivo, da postavimo v

sadovnjak nekaj tako imenovanih gnezdnih skrinjic. Pritrdimo jih na močan drog, tega pa na vrh drevesa.

V KLETI je zadnji čas za drugo pretakanje vina. Pretočiti moramo vsekar prej, preden ozeleni trta. Tedaj se namreč začne vino gibati. Če stoji še na drožju, lahko vino postane kislo.

V HLEVU bomo proti koncu aprila vsaj ponekod že začeli krmiti živino z zeleno hrano. S suhega na zeleno krmljenje moramo preiti počasi. Šele po 14 dneh mešane hrane lahko začnemo dajati samo zeleno krmo. Travo in deteljo kosimo zjutraj po rosi ali proti večeru pred roso. Pazimo, da se zelena krmila ne ugrejejo in ne ovenejo. Zaradi tega jih moramo spraviti domov takoj in jih na rahlo in natanko raztrosimo v senčnem prostoru. Vso živino, posebno pa brejo, začnemo puščati pogosteje in za dalj časa na prosto, da se dobro pregiblje in nauži svežega zraka.

Izlet štiridesetletnikov iz Fojde v Istro

Štiridesetletniki fojdskega komuna so zares veselo praznovali svojih osem petletij ali lustrov, kot jim rečejo ob takih prilikah. Priredili so lep izlet: z motorno ladjo so šli iz Trsta v Koper in Poreč. S seboj so vzeli tudi harmonikarja, ki ga tudi vidimo na sliki, da jim je zagodel tudi kakšno poskočno.

FRANCE BEVK

Kaplan Martin Čedermac

53

Skubin je zastrmel v avtobus, ki je bil privozil po cesti in obstal pred njima. Ni opazil, da mu Čedermac ponuja roko. Bilo mu je žal, da se je napotil v Vrsnik, a ta trenutek bi se še ne hotel ločiti. Rad bi se vsaj malo opravičil in opral, prehudo mu je delo ponizanje.

«Ako dovolite, vas še pospremim. Do Kobarida».

«Ne, hvala; Ni treba. In nočem». Segla sta si v roke. Ko je Čedermac pogledal skozi šipe, je Skubin še vedno stal na cesti in gledal za njim. Tedaj se mu je milo storilo. Saj morda ni slab, le tako strašansko vetrnjaški je in nerazumljiv. Pa se je znova zakrknil. Pomahal mu je z roko, več ni mogel storiti.

Avtobus je naglo vozil skozi dolino, mimo so bežale jesenske barve bregov. Čedermac jih je lovil z očmi. Razgovor s Skubinom ga je bil vznemiril in pomračil. Šele ko je izstopil, je čutil, da je to daleč za njim, vrnila se mu je vedrost. Do Severja je bilo še precej daleč, vendar ni iskal voza, krenil je peš po samotni cesti. Nebo se je bilo ujasnilo, le posamezni oblaki so kot samotni otočiči še viseli na modrini. Jesenska narava se je kopala v svetlobi, bregovi so bili ko okovani z zlatom. Čedermac se je razgledoval po gozdovih, ki so bolj in bolj izgubljali listje, po poljih s strnišči, po pašnikih, kjer so se leno premikale rjave lise pasočje se živine.

Čedermac je ganil pristrčni sprejem. Sladko mu je stopilo v srce, počutil se je krepkejšega in mlajšega. Z nasmehom je gledal prijatelja. Koliko let se že nista videla? Postaral se je nekoliko, rahlo osivel, vid mu je malce opešal, a je še vedno svež. Z Morandinjem sta si bila prijatelja, res, a sta se ujemala bolj z razumom kot s srcem. Don Jeremija je samo mislil kot on, Sever je tudi čutil isto. Izobražen in preudaren, izkušen; imel je poseben dar, da je gledal v človeško dušo. Vzbuja mu je zaupanje, nihče tako; prav to ga je zdaj prignalo k njemu.

«Kaj le stojiva?» se je spomnil Sever. «Tu je prepil. Stopiva v izbo. Ali si žejen?».

«Počakaj!» ga je zadržal Čedermac. «Pojdiva najprej v cerkev! V cerkev bi rad pogledal».

«Saj je še čas. Nekaj dni ostaneš pri meni, ne?».

«Kako? Nocoj to noč, nič več. Ali ne veš, da je že petek? Nekaj bi rad na samem govoril s teboj... Cisto na samem...».

Sever se ni več ustavljal; odšel je po ključ, stopila sta na vas in v cerkev.

Ta je bila med vojno porušena, zdaj je stala na videz čisto nova. Bele stene so oživljale le podobe križevega potu. Prežive barve svetnikov, cvetice, vtis snaznosti in prazničnosti... Čedermacu je bila domača cerkev v Vrsniku ljubša, bolj je dvigala duha in silila na kolena, k molitvi.

«Še mnogo manjka», je Sever gostobesedil. «Predvsem bi jo rad poslikal. Pa ni denarja. Še tako smo veliko žrtvovali. Saj so se mi že ponujali packači, za majhen denar. Pa bi iz tega ne bilo nič spodobnega. Nočem, da bi mi jo poslikali z zajčki kot kako purgersko kuhinjo», se je tiho zasmel.

za naše mlade bralce

Beračev robec

Pred mnogimi, mnogimi leti je živel na Kitajskem bogatin. Ze zdavnaj je znano, da so vsi bogatini lakomni in hudobni, ta pa je bil najbolj lakomen in najbolj hudoben na vsem Kitajskem. Njegova žena je bila enako lakomna in hudobna.

In ta dva človeka sta si kupila sužnjo. Iskala sta seveda najcenejšo, najcenejša pa je bila najgrše dekle. Hudobna bogatina sta klicala dekle »opica«.

Pohiti se je venomer razlegalo:

«Opica, pospravi!»
«Opica, prinesi!»
«Opica, pohiti!»
«Opica, postreži!»

Če pa dekle ni bilo dovolj urno, sta jo gospodar in gospodinja pretepala s palicami in mučila z lakotjo.

Nekoč, ko sta odšla bogatina v goste, se je približal njuni hiši berač.

Dvignil je roke proti nebu in zastokal:

«Umiram od lakote! Rešite me!».

Dekla je zaslišala stokanje in odprla beraču vrata. Ze zdavnaj je imela nabrano vrečico riža. Pomolila jo je beraču, rekoč:

«Ta riž sem zbirala po zrnih v slami, s katero kurim peč. Toda če bi gospodar zvedel, da sem ti dala miloščino, bi pretepel naju oba».

Berač je brž skril riž v bisago, se poslovil od dobre sužnje in ji pred odhodom pomolil rdečkast robček.

«Obriši si navsezgodaj obraz s tem robčkom», je dejal in se priklonil.

Tedaj sta se bogatina vrnila. Videč berača, je jel gospodar kričati na dekle:

«Kako si drzneš privablja ti berače v naš dom, ti umazana opica! Le čakaj, tebe in tega razcapanca pretepem!».

In bogatin se je obrnil, da bi zgrabil berača, toda le ta je bil med tem nekam izginil. Nihče ni opazil, kdaj jo je bil popihal. Bogati skupuh se je še bolj razjezil. Pograbil je korobač, s katerim je kaznoval svoje priklenjene pse, in jel udrihati po sužnjo. Zaman je dekle prosilo, naj se je usmili. Bogatin jo je neusmiljeno pretepel.

Šele zgodaj zjutraj se je nesrečno dekle ovedlo. Spo-

mnila se je robca, ki ji ga je bil dal berač, in si obrisala z njim obraz.

Tri dni zapored si je sužnja brisala z rdečkastim robčkom grdi obraz.

Četrty dan zjutraj je stopila pred zrcalo, se pogledala vanj in vzkliknila: iz zrcala jo je gledala prava lepota. Rdečkasti beračev robček je bil napravil čudež: grdo dekle se je spremenilo v izredno lepoticu.

Ko sta gospodar in njegova žena zagledala svojo sužnjo, od jeze in zavisti dolgo nista prišla do sape.

«Izdaj nama svojo skrivnost in svobodna boš», je rekel premeteni bogatin.

Ah, kako je poskočilo sužnji srce! Za svobodo je bila pripravljena žrtvovati vse. Kaj more biti zaželeno bolj od svobode! In ponižno je pomolila svojima mučiteljema rdečkasti robček in jima povedala, kako ga je treba uporabljati.

In prav to sta hotela bogatina. Sužnjo sta poslala v kuhinjo, da pa ne bi zbežala, sta spustila hude pse z verig.

Zgodaj zjutraj sta si bogatin in njegova žena obrisala obraza z rdečkastim robcem in trdno zaspala. Oči sta odprla, ko je stalo sonce že visoko, in ko sta se ozrla drug na drugega, sta rjoveč planila k zrcalu. V zrcalu je bilo videti dve ostudni kosmati opici.

«Sužnja naju je osleparila!» je kričnil bogatin. «Raztrgam jo na drobne koščke! Psom jo vržem, naj jo raztrga!».

In opici sta odhiteli v kuhinjo. Komaj pa so ju psi zagledali, so srdito zalažali in renče navalili nanji. V strahu sta opici skočili skozi okno in preskočili ograjo svojega doma. Tedaj pa so se vsi psi kar jih je tekalo po ulici, v srditem laježu pogнали za opicama. Od groze drhteča bogatina sta bežala, kar so ju nesle noge, ne da bi sploh kaj videla pred seboj. Pasji lajež je bil že zdavnaj utihnil, bogatina pa sta še zmeraj bežala, da bi ušla strašni smrti.

Ko sta si opici naposled nekoliko opomogli od groze, sta bili že v temnem gozdu, sredi tropa drugih opic. Tu sta morali tudi ostati do konca svojih dni.

Vi boste seveda vprašali, kaj se je zgodilo s sužnjo?

Vse se je končalo kar najboljše. Dekle se je omožilo z dobrim marljivim kmetom in živel z njim srečno do visoke starosti.

Jež in lisica

Bila je huda zima, da je drevje pokalo.

Vsaka zver se stiska v svoj konec. Medved počiva v svojem brlogu, zajec čepi pod svojim grmom in lisica v svoji votlini obira kosti, ki si jih je bila od daleč nanosila; le ubogi jež s svojo ostro suknjo ne more dobiti strehe. Vsakdo se ga boji.

Ves premrl prilaze lisici na prag in prelepo prosi, naj ga vzame pod streho, da ga ne bo konec od hudega mraza. «Hodi le dalje», veli lisica, «bila bi nama luknja pretesna; poišči si lepši prostor!».

«Imejte usmiljenje, dobra mamka», prosi jež, «ne bom vam nobene nadleže delal. Lepo čedno se bom stisnil v kotec in molčal, da bom le na toplem; saj vidite, da sem potreben strehe. Rad bom ubogal, karkoli mi porečete».

Lisica, čeravno sama zvita, se da preprostiti in vzame ježa pod streho. Nekaj dni sta se dobro imela; bil jima je kratek čas. Ko pa se jež svojega stanu privadi, se začne stegati in pikati ubogo lisico s svojo trnasto kožo. Lisica se jame pritoževati: «Kaj ne veš, kako si mi obetal?».

Jež pa se le iztega in zbada lisico rekoč: «Starka, če ti ni prav, pa idi drugam!».

Lisica se umika, dokler se more; poslednjič pobegne; jež pa si osvoji celo luknjo.

Tako se starim godi, ki svojim mladim prehitro gospodarstvo prepustijo.

Pšenično zrno

Kmet je mlatil pšenico in metal na kup. Ko je domlatil, je prišel z velnico in sipal zrnje v vrečo. Eno zrnje pa je skočilo z velnice in se potočilo v razpoko na tleh. Iz varnega skrivališča se je posmehovalo zrnju v vreči in mu na tistem govorilo, da ga v mlinu čaka smrt. Končno reče: «Jaz nisem tako neumno kakor ste vi! Pravočasno sem se skril in veselo bom živel dalje!».

Drugega dne natovori kmet vrečo na voz in jo odpelje na polje in jo razsijlje po zemlji, ki ga dobrotno sprejme v svoje mehko in blago krilo.

Zrno v razpoki pa dobi kakoš in ga pozoblje.

Zlato jabolko

Živel je kralj, ki je bil zelo bogat. Nekoč je razglasil po celem kraljestvu, da bo dobil zlato jabolko, kdor se mu bo najbolj zlagal. Na kraljevski dvor je prišlo mnogo ljudi in lagali so, da se je kar kadilo. Toda kralj je odkimaval z glavo in odgovarjal:

«No, da, seveda, tudi to bi se moglo zgoditi».

H kralju je prišel neki mladenič in v roki je držal vrč.

Dejal je kralju: «Mogočni kralj. Prišel sem po cekine».

«Po kakšne cekine?» se je začudil kralj.

«Po vrč cekinov, ki sem ti jih prejšnji teden posodil».

Kralj se je razjezil: «Ti si meni posodil vrč cekinov? Lažeš!».

«Nič za to», se je zasmel mladenič. «Če lažem, potem mi daj zlato jabolko».

Kralj se je zdrzil: «Počakaj, saj, res, čisto sem pozabil».

«Tem bolje, potem mi vrni vrč cekinov».

Kralj je spoznal, da ga je mladenič prelisil. Zasmel se je, mu dal zlato jabolko in nikoli več ni navajal ljudi, da bi mu lagali.

Pes in mačka

Pes je vprašal mačko: «Ali veš, zakaj se midva sovraživava?».

Pes odgovori: «Ne vem. Ali ti veš?».

Mačka pravi: «Jaz tudi ne!».

Pes reče: «No, potem se pa sovraživava še naprej!».

Na drevesu se je oglašila ptica in jima rekla: «Bedakta, namesto da bi sklenila prijateljstvo, hočeta še dalje živeti v sovraštvu, kateremu ne vesta vzroka».

Pes je zalajal, se zagnal v mačko, mačka je skočila na drevo in prepodila modro ptico.

Dekla

Zgodilo se je in se ni zgodilo. Živela je mati, ki je imela sedem sinov v tujini, doma pa le majhno hčerko.

Ko je deklica zrasla, so ji rekli ljudje: «Kako si srečna, saj imaš sedem bratov».

Nekega dne je šla k materi in jo vprašala: «Mati, ali imam zares sedem bratov?».

«Čemu jih ne bi imela? Seveda imaš sedem bratov. Le tu jih ni, daleč na tujem so».

«Če imam zares sedem bratov, potem jih bom šla iskat. Naj gre naša dekla z menoj».

Mati je privolila in dekletu sta se pripravili na pot. Hčerka je sedla na konja,

služkinja pa je šla kraj nje.

Ko sta prehodili pol poti, sta prišli do bistrega studenca. Sonce je pripekalo in deklico je razjezilo. Skočila je s konja, šla k studencu, se nagnila k vodi in pila. Le pomislite, kaj je naredila dekla? Skočila je na konja in odjahala, hčerka pa je morala teči za njo.

Ko sta prispeli do bratov, so deklo sprejeli za sestro, sestrica pa je morala pasti kokoši in gosi.

Dekla pa je sedela na zlatem prestolu in se igrala z zlatim jabolkom.

Hčerka je vsak dan jokala, pasla kokoši in gosi in po soncu pošiljala pozdrave svoji materi.

Kmalu pa so bratje opazili, da jih je dekla prevarila. In posadili so na zlati stol svojo pravo sestro in odslej se je ona igrala z zlatim jabolkom, dekla pa je pasla kokoši in gosi.

Močni ni mož beseda

Združili so se trije voli in odšli na veliko planino, kjer je bilo dosti trave in vode. Prilomastil je volk, da jih pokolje, a oni so se stisnili drug k drugemu in počakali volka z rogovi. Tako jim volk ni mogel do živoga. Volk si zato stvar premislil, preplazi se blizu Belina, ga pokliče in mu reče:

«Zmenita se ti in Rusin in izdajta mi Črneto, nikar ga ne brani, pa bo ostala vsa paša vama dvema».

Belin pristane, pregovori še Rusina in skupaj izdasta volku Črneto. Potem ko je zaklal Črneto, pokliče volk Belina in mu svetuje, da bi mu izdal Rusina. Češ da bo vsa paša samo njemu ostala. Belin pristane in izda volku Rusina.

Potem ko je zaklal volk Rusina, se spravi na Belina. Belin mu reče:

«Mar hočeš prelomiti svojo besedo, volk?».

Volk ga zavrne: «Močni ni mož beseda!».

Deklica hitrejša od konja

Živela je deklica, ki ni bila rojena od očeta in matere, ampak so jo ustvarile vile iz brezdanje jame ob julijem soncu. Veter jo je oživel, rosa jo je podojila, gozd jo je oblekel z listjem, livada nakitila in okrasila s cvetjem. Bila je bolj bela nego sneg, bolj rdeča nego vrtnica in bolj žareče nego sonce. Ni se še rodila taka na svetu in se tudi nikoli ne bo.

Nekoč je razklicala po vsej deželi, da bo ta in ta dan na tem in tem kraju tekma, in tisti mladenič, ki jo bo na konju prehitel, jo bo dobil za ženo.

V nekoliko dneh je vedela za to že vsa dežela in zbralo se je na tisoče snubcev na konjih, da nisi mogel vedeti, kateri je boljši. Tudi kraljevič je prišel na tekmo.

Deklica se postavi na določeno mesto in vsi snubci se razvrste s svojimi konji, ona pa med njimi peš, brez

konja, ter jim reče:

«Postavila sem ondukaj zlato jabolko. Kdor pride prvi do njega ter ga vzame, me bo dobil. Če pa pridem jaz prva in ga vzamem pred vami, vedite, da boste na tistem mestu vsi mrtvi. Zato dobro premislite, kaj delate».

Konjeniki se spogledajo in vsak za sebe je bil prepričan, da bo deklica njegova. Rekli so:

«Vemo dobro, da peš nikogar od nas ne bo mogla prehiteti. Ali eden od nas jo bo dobil, dasiravno ne vemo, komu bosta pomagala Bog in sreča junaška».

Deklica zaploska z rokama in vsi se spuste v tek. Ko so bili že na pol poti, jih je deklica že prehitela, ker je izpod pazduhe razpela nekakšne majhne perutnice. Ko snubci to vidijo, drug drugega obodrijo, izpodbodejo in poženejo svoje konje in

jo spet dohitijo. Tedaj si izpuli ona z glave las in ga vrže na zemljo. Pri tisti priči zraste iz zemlje strašen gozd, da snubači ne vedo ne kod ne kam. Zapodijo se za njo, ali ona je bila že daleč pred njimi. Izpodbodli so svoje konje in jo spet dohiteli.

Ko se zave deklica nevarnosti, potочи solzo. Kot bi trenil, so privrele od vsepovsod strašne reke in le malo je manjkalo, da se niso vsi potopili. Deklico ni mogel nihče več slediti razen kraljeviča. Kar plaval je na konju, dirjačoč za njo. Ko pa je videl, da ga je deklica prehitela, jo je zarotil trikrat z božjim imenom, naj se ustavi. Ko je obstala, jo je zgrabil, dvignil izza sebe na konja, splaval na suho in se napolnil z njo preko planine domov. Ko pa je prišel na najvišjo planino, se je uzrl za deklico, ali deklice že ni bilo nikjer.

O starem kmetiču ki je šel orat

Nekoč je bil kmet, ki je vpregel plug in šel orat. Dolgo, dolgo je oral. Na vsem lepem je med brazdami izoral veliko skrinjo.

Le kaj je v njej, je mislil. Zelo rad bi pogledal.

Toda skrinja je bila zaklenjena in je imela trdno ključavnico. Tedaj je kmetič šel in poiskal ključavničarja z mnogimi ključi. Poizkusil je z največjim ključem in je bil ravno pravšni. Odklenil je.

Kaj sta zagledala?

V skrinji je bila še ena skrinja, ki je bila tudi zaklenjena. Ključavničar je

vzel drugi ključ in je skrinjo odklenil.

Našla sta tretjo skrinjo in v njej je bila tudi manjša. Tako je šlo naprej. Vsaka manjša skrinja pa je bila lepša od prejšnje. Navsezadnje sta našla v skrinjici majčkeno zlato skrinjico, za katero pa ključavničar ni imel nobenega ključa več. Vzel je zlato bučico, naredil iz nje zlat ključek in odklenil zlato skrinjico.

Pomislite, kaj je bilo v nji: majčken zlat teliček, ki si je obgrizel jezik, da je bil čisto, čisto kratek.

Če bi bil repek daljši, bi bila tale povestica daljša.